

Długa 15 - o ludziach

2026-04-30

Kamienica przy **ul. Długiej 15** została wzniesiona w 1894 roku. Budynek miał stałą liczbę spisową 93, natomiast jego numer porządkowy ulegał zmianom. Początkowo oznaczony był jako nr 15, następnie jako nr 17, by po 1913 roku ponownie powrócić do numeru 15.

Wśród właścicieli kamienicy pojawiają się nazwiska znane w krakowskim środowisku. Przez pewien czas należała ona do **Zygmunta Mikołajskiego**, właściciela kilku kamienic w mieście, a zarazem starszego cechu tokarzy, parasolników oraz wytwórców instrumentów muzycznych. Następnie przeszła w ręce **Franciszka Lubańskiego**, ojca malarki Zofii Stryjeńskiej. Około 1907 roku właścicielem budynku został Leon (Leib) Schleichkorn, piekarz i przełożony cechu piekarzy.

Leon Schleichkorn początkowo prowadził działalność także we Lwowie, gdzie posiadał filię swojej piekarni. Z czasem jednak skoncentrował się wyłącznie na Krakowie, rozwijając produkcję pieczywa właśnie w kamienicy przy ul. Długiej 15. Nie był przy tym jedynie rzemieślnikiem. Jego działalność wykraczała poza tradycyjne piekarstwo. Zajmował się również dystrybucją nowoczesnych maszyn do mieszania ciasta jako przedstawiciel na Galicję i Bukowinę.

Interesował się także językiem esperanto. W jego piekarni można było nabyć podręcznik do nauki tego języka, co stanowi ciekawy przykład przenikania idei do codziennej przestrzeni miejskiej.

Żoną Leona Schleichkorna była Lea (Laura) z domu Schongut. Mieli troje dzieci: Matyldę (ur. 1899), Irenę (ur. 1901) oraz Stefana (ur. 1905).

Syn Leona, **Stefan Schleichkorn**, obrał odmienną drogę zawodową. Został muzykiem i prawnikiem. Ukończył IV Gimnazjum im. Henryka Sienkiewicza w Krakowie, a następnie kształcił się w Konserwatorium Towarzystwa Muzycznego, gdzie w 1932 roku uzyskał dyplom i wkrótce został profesorem gry na skrzypcach. Był związany z krakowskim środowiskiem muzycznym jako altowiolista kwartetu smyczkowego Ferdynanda Macalika. Pracował jako nauczyciel i dyrygent w Szkole Muzycznej Żydowskiego Towarzystwa Muzycznego. Prowadził także orkiestrę działającą przy tym Towarzystwie i redagował „Przewodnik Koncertowy”. Na zaproszenie Bronisława Hubermana dołączył do Palestyńskiej Orkiestry Symfonicznej w Tel Awiwie, jednak przed wojną powrócił do Krakowa.

Losy rodziny Schleichkornów w czasie II wojny światowej były tragiczne. Leon, Matylda, Irena i Stefan zostali zamordowani w 1943 roku przez niemiecką policję podczas likwidacji getta. Lea (Laura) prawdopodobnie zmarła jeszcze przed wojną.

Jednym z najbardziej wyrazistych mieszkańców i użytkowników kamienicy przy ul. Długiej 15 był adwokat **Józef Rosenzweig**. Urodzony w 1889 roku w Czarnej Wsi, dorastał w rodzinie związanej z

krakowską gastronomią. Po ukończeniu Gimnazjum im. Jana III Sobieskiego podjął studia prawnicze na Uniwersytecie Jagiellońskim, które zwieńczył doktoratem w 1913 roku. Już w czasie studiów angażował się w działalność socjalistyczną, należąc do Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej Galicji i Śląska Cieszyńskiego. Brał udział w organizowaniu demonstracji oraz kolportażu nielegalnej prasy, za co został skazany na kilkumiesięczne więzienie.

Po uzyskaniu uprawnień adwokackich w 1919 roku Józef Rosenzweig otworzył kancelarię przy ul. Długiej 15. Równoległe prowadził intensywną działalność polityczną - zasiadał we władzach partyjnych oraz kierował klubem PPS w Radzie Miejskiej. W okresie międzywojennym pełnił funkcję radnego miasta, a także występował jako obrońca w procesach politycznych, często reprezentując działaczy robotniczych.

Jego biografia naznaczona była również doświadczeniem wojennym. W czasie I wojny światowej służył w armii austro-węgierskiej i został ranny na froncie włoskim. Po odzyskaniu niepodległości brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. We wrześniu 1939 roku znalazł się na wschodzie kraju, gdzie został aresztowany i deportowany w głąb Związku Sowieckiego, pracując przymusowo przy wyrębie lasu.

Po wojnie powrócił do Polski i przez pewien czas zajmował wysokie stanowiska w krakowskim sądownictwie, m.in. jako wiceprezes Sądu Apelacyjnego. Ponownie angażował się także w życie samorządowe. Jego kariera została przerwana w 1948 roku, kiedy usunięto go z PPS za „odchylenia prawicowe”, a następnie odsunięto od pracy w sądownictwie. Zmarł w 1967 roku.

Przy ul. Długiej 15 mieszkał wraz z żoną Antoniną z domu Bader oraz dziećmi, Fryderyką i Mieczysławem. Wojnę przeżyła cała rodzina z wyjątkiem Mieczysława.

Wśród mieszkańców kamienicy w spisie z 1910 roku pojawiają się także kobiety, których losy zachowały się jedynie we fragmentach. Pod tym adresem mieszkały wówczas **siostry Tułasiewicz**, Jadwiga i Florencja, nauczycielki. Były one ciotkami Natalii Tułasiewicz, późniejszej błogosławionej Kościoła katolickiego, nauczycielki i działaczki podziemia, zamordowanej w 1945 roku w obozie koncentracyjnym Ravensbrück.

Z przekazów rodzinnych wiadomo, że Jadwiga była żoną Tadeusza Wolfenburga i zmarła tragicznie krótko po ślubie, wraz z przedwcześnie urodzonym dzieckiem. Florencja natomiast prowadziła samodzielne życie zawodowe. Utrzymywała się jako nauczycielka robótek ręcznych oraz gry na fortepianie, a także angażowała się w działalność społeczną, m.in. kwestując na cele dobroczynne. We wspomnieniach zapamiętana została jako osoba o dużej urodzie i niezależnym charakterze.

Kamienica przy Długiej 15 była jednocześnie miejscem działalności różnych rzemieślników i przedsiębiorstw. W ogłoszeniach prasowych z początku XX wieku pojawia się informacja o nowo otwartym zakładzie malarskim Stefana Holewińskiego, działającym pod tym adresem. W latach 20. XX wieku funkcjonował tu również zakład wulkanizacyjny i wyrobów gumowych „Opona”, oferujący naprawę i odnawianie opon oraz dętek samochodowych i rowerowych.

Pod tym adresem spotykali się przedstawiciele bardzo różnych zawodów i środowisk. W spisach z lat

1900, 1910 i 1921 pojawiają się tu m.in. piekarz i jego czeladnik, adwokat, radca Sądu Najwyższego, oficjał kolejowy, urzędnik asekuracyjny, fotograf retuszer, stroiciel fortepianów, majster blacharski, właściciel składu żelaza, wyrobnik, a także służące.

To zestawienie dobrze pokazuje przekrój społeczny tej kamienicy. W jednym domu krzyżowały się losy ludzi o bardzo różnej pozycji i doświadczeniach, tworząc obraz codzienności tej części miasta od końca XIX wieku po ostatnie lata II Rzeczypospolitej.

Artykuł autorstwa Lany Dadu - Dawny Kraków

Bibliografia:

Błaszczyk L.T., *Żydzi w kulturze muzycznej ziem polskich w XIX i XX wieku. Słownik biograficzny*, Warszawa 2014

Czech, Józef. *Kalendarz Krakowski na rok ... (różne roczniki)*. Kraków: Drukarnia Józefa Czecha. Dostęp online: <https://mbc.malopolska.pl>

Heksel, Bartosz. *Żydowscy adwokaci w przedwojennym Krakowie*. Kraków: Wydawnictwo EMG, 2020.

Spis ludności miasta Krakowa za lata 1880–1921. Archiwum Narodowe w Krakowie. Dostęp online: www.szukajwarchiwach.gov.pl.

Czasopisma i prasa:

Esperanto Triumfonta 1922, nr 101.

Gazeta Piekarska 1910, nr 3.

Naprzód. Organ Polskiej Partii Socjalistycznej 1920, nr 22.

Nowa Reforma 1913, nr 225.

Nowa Reforma 1922, nr 158.

Strony internetowe:

sztetl.org.pl